

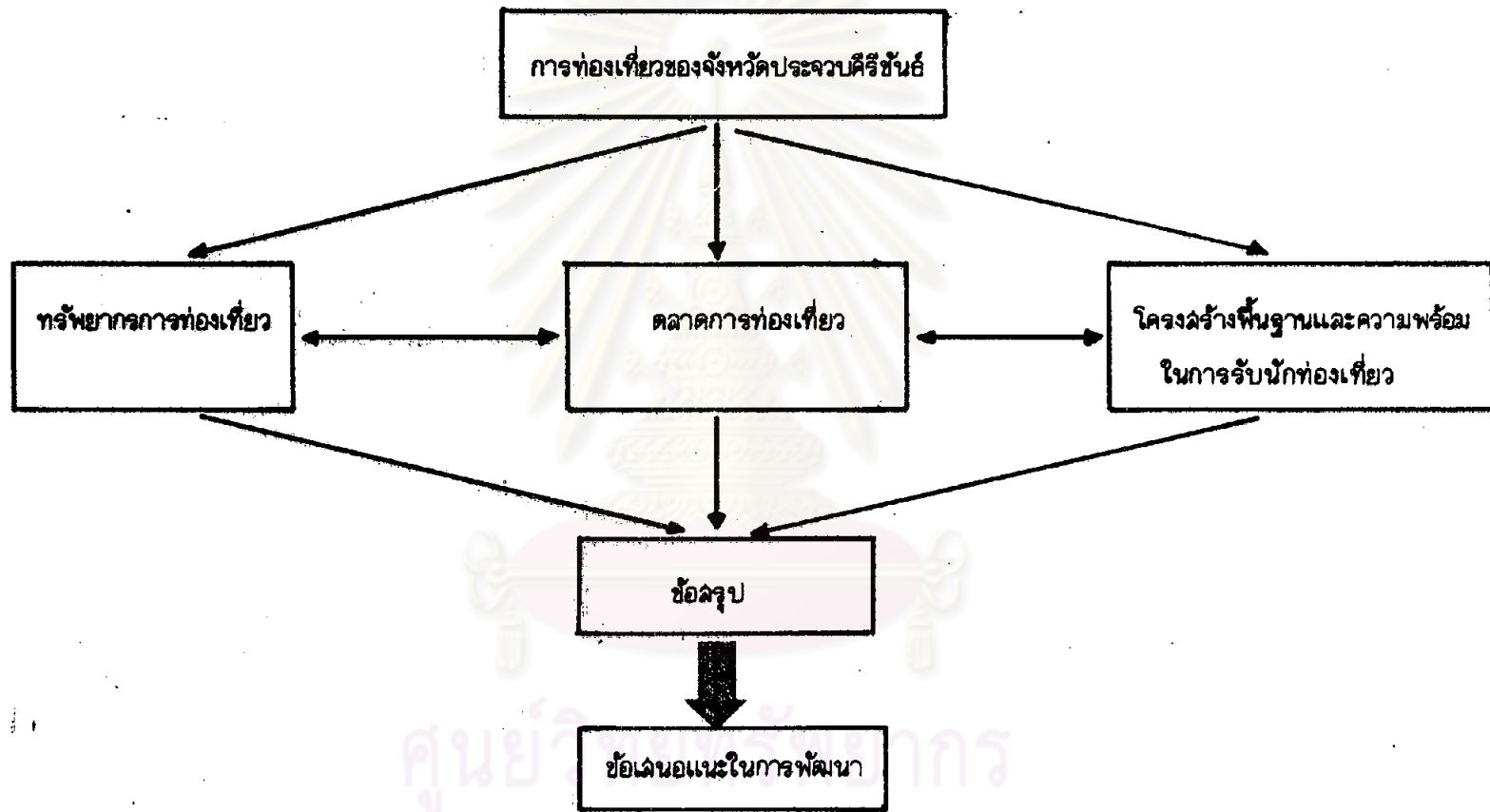
สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงตลาดการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานในด้านการท่องเที่ยวให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันในบริเวณใกล้เคียงว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นมีข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบในด้านใดหรือไม่อีกด้วย เพื่อที่จะได้หาแนวทางและวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและถูกต้องในขั้นสุดท้ายได้

1 สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 6,376.62 ตารางกิโลเมตร อยู่ในที่สุดของภาคตะวันตกแต่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 230 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ ด้วยเวลาประมาณ 3 ชั่วโมง เข้าสู่ตัวจังหวัดได้ ตัวจังหวัดเป็นรูปแถบยาวทอดตัวจากเหนือลงใต้ โดยมีอาณาเขตด้านซ้ายติดสหภาพพม่าและด้านขวาจรดอ่าวไทย ตลอดจากเหนือจดใต้อ่าวประมาณ 224.8 กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ 50 % ของจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ครอบคลุมพื้นที่ซีกตะวันตกซึ่งเป็นเทือกเขาตะนาวศรี ส่วนพื้นที่อีก 45 % ทางซีกตะวันออกเป็นพื้นที่ราบชายทะเลซึ่งใช้ในการเพาะปลูก และอีกประมาณ 5 % เป็นพื้นที่เมือง และอื่น ๆ พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่จะใช้ปลูกพืชไร่ คือ สับปะรด อ้อย และมะพร้าว เนื่องจากลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่มากกว่าการปลูกข้าว

แม้พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดจะมีมาก แต่ปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำยังเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ตอนใต้ตั้งแต่อำเภอทับสะแกจนถึงอำเภอบางสะพานน้อย เนื่องจากในบริเวณดังกล่าวไม่มีแหล่งน้ำสำคัญ ส่วนในพื้นที่ตอนบนเนื่องจากมีแหล่งน้ำสำคัญ คือ แม่น้ำปราณบุรีและเขื่อนปราณบุรี จึงทำให้ปัญหาความแห้งแล้งเบาบางลง และหากการท่องเที่ยวพัฒนาขึ้นคงจะต้องอาศัยน้ำจากเขื่อนแห่งนี้ส่วนหนึ่งในการจัดการด้านการประปาด้วย

แผนภูมิ 7.1 ขบวนการแนวความคิดในการศึกษา

ในด้านการเศรษฐกิจ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นับว่าเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตกที่มีความก้าวหน้าและพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีเมื่อพิจารณาจากรายได้ต่อหัวประชากรและอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลผลิตของจังหวัดประมาณ 50 % มาจากการเกษตรกรรมโดยเฉพาะด้านการกลั่นกรองผลิตได้มากกว่า 40 % ของผลผลิตมวลรวมของจังหวัดมาโดยตลอด ส่วนสาขาการบริการนั้นจะสามารถผลิตได้ประมาณ 4 % ของผลผลิตของจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตสูงกว่าอัตราการเพิ่มผลผลิตมวลรวมของจังหวัดทุกปีซึ่งหากการท่องเที่ยวยของจังหวัดได้รับการพัฒนาแล้วคาดว่าสาขาการบริการนี้จะมีความสำคัญมากขึ้น

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นพุทธศาสนิกชนซึ่งมีประเพณีและวัฒนธรรมเช่นเดียวกับภาคกลาง แม้แต่ภาษาพูดในตอนเหนือของจังหวัดยังพูดภาษากลางอยู่ ส่วนตอนล่างตั้งแต่อำเภอทับสะแกลงไปแม้ว่าสำเนียงจะเปลี่ยนไปบ้างแต่ก็ยังคงลักษณะสำเนียงของภาษากลางค่อนข้างมาก ทางด้านตะวันตกในเทือกเขาตะนาวศรีใกล้บริเวณชายแดนมีพวกมอญและกะเหรี่ยงอิสระอยู่บ้างแต่โดยทั่วไปแล้วมิได้ก่อให้เกิดปัญหาใดให้จังหวัดจากสถิติต้อฉุกเฉินจำ อำเภอเมืองและหัวหินเกิดตีประเภชชิงทรัพย์มากที่สุดของจังหวัด แต่ก็ยังนับว่าอยู่ในอัตราต่ำคือปีละประมาณ 10 กว่ารายเท่านั้น

ในปีพ.ศ. 2523 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีประชากรประมาณ 377,212 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดในอำเภอปราณบุรี (96,011 คน) อำเภอเมืองและหัวหินตามลำดับ ประชากรมีอัตราการเพิ่มประมาณ 2 % ต่อปีซึ่งสูงกว่าอัตราของภาคตะวันตกเล็กน้อยโดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มตามธรรมชาติ สำหรับประชากรที่อยู่ในชุมชนเมืองนั้นเทศบาลตำบลหัวหินมีประชากรมากที่สุด (30,415 คน) รองลงมาได้แก่สุขาภิบาลปราณบุรีและเทศบาลเมืองประจวบฯ ตามลำดับ ฉะนั้นในอนาคตสำหรับเทศบาลตำบลหัวหินซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ หาดหัวหินตั้งอยู่จะเป็นศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญที่สุดเมื่อเทียบจากจำนวนประชากรและย่อมจะเป็นบริเวณที่มีโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวพร้อมที่สุดด้วยเช่นกัน

สำหรับตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันนับว่าแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณเทศบาลตำบลหัวหินเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของจังหวัดเมื่อเทียบกับในจำนวนนักท่องเที่ยว ก็มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 470,000 คนที่หาดหัวหิน เขาตะเกียบ

และในบริเวณใกล้เคียง ในขณะที่แก่งอื่น ๆ จะมีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวมากที่สุดประมาณ 4๐,๐๐๐ คน โดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัดจะมีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวปีหนึ่งประมาณ 1,๐๐๐ คนเท่านั้น.

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มากกว่า 9๐ % เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยอยู่ประมาณ 8 % และจะมาเที่ยวภาคหัวหินและบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะมาเที่ยวในวันสุกสัปดาห์หรือวันหยุดราชการโดยใช้เวลาประมาณ 2.5 วัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะพักอยู่นานวันกว่าประมาณ 7.4 วัน นักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีเพียงประมาณ 5๐ % เท่านั้นที่พักในโรงแรมหรือบังกาโล ส่วนที่เหลือจะพักบ้านพักส่วนตัวหรือบ้านรับรอง แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเข้าพักในโรงแรมหรือบังกาโลประมาณ 9๐ %

จากการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่านักท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเพิ่มขึ้นในอัตรา 3-5 % ต่อปี ฉะนั้นจึงพอจะคำนวณได้ว่าในปีพ.ศ. 2529 นักท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 547,๐42 ถึง 6๐2,256 คน ซึ่งจะทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนที่สูงมาก

ในส่วนของการพยากรณ์การท่องเที่ยวนั้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีแหล่งท่องเที่ยวถึง 33 แห่งกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่มีความสวยงามไม่แพ้ชายทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย และเมื่อประเมินค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นแล้วพบว่าสามารถจัดกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ตามศักยภาพของการพัฒนา คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงที่สุด มีแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ 8 แห่ง คือ หาดหัวหิน เขาตะเกียบ เขาไกรลาศ พระราชวังไกลกังวล สวนสนประดิพัทธ์ อ่าวประจวบ เขาช่องกระจก และร้านขายน้ำผึ้งในอำเภอบ้านชะแวก ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง มีแหล่งท่องเที่ยว 7 แห่ง กลุ่มที่ 3 มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว 11 แห่ง และกลุ่มที่ 4 มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำที่สุด มีแหล่งท่องเที่ยว 7 แห่ง

เป็นที่น่าสังเกตว่าแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 1 และ 2 ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณตอนเหนือของจังหวัด โดยเฉพาะในบริเวณเทศบาลตำบลหัวหิน มีแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 1 กระจุกตัวอยู่ถึง 5 แห่งและแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 2 อีก 1 แห่ง คือ หาดเขาเต่า ส่วนในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯมีแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มที่ 1 อยู่ 2 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 2 อีก 1 แห่ง คือ อ่าวมะนาว ส่วนในบริเวณตอนล่างของจังหวัดแม้จะมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่มากแต่ส่วนใหญ่มีสภาพปานกลางและต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะแปลกเด่นนอกจากที่กล่าวมา คือ อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด และเกาะทะลุ เกาะสิงห์ เกาะสังข์ แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองนี้ในปัจจุบันยังมีความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยวต่ำ แต่หากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างจริงจังแล้วก็น่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เด่นของจังหวัดได้นอกจากแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลตอนเหนือของจังหวัด

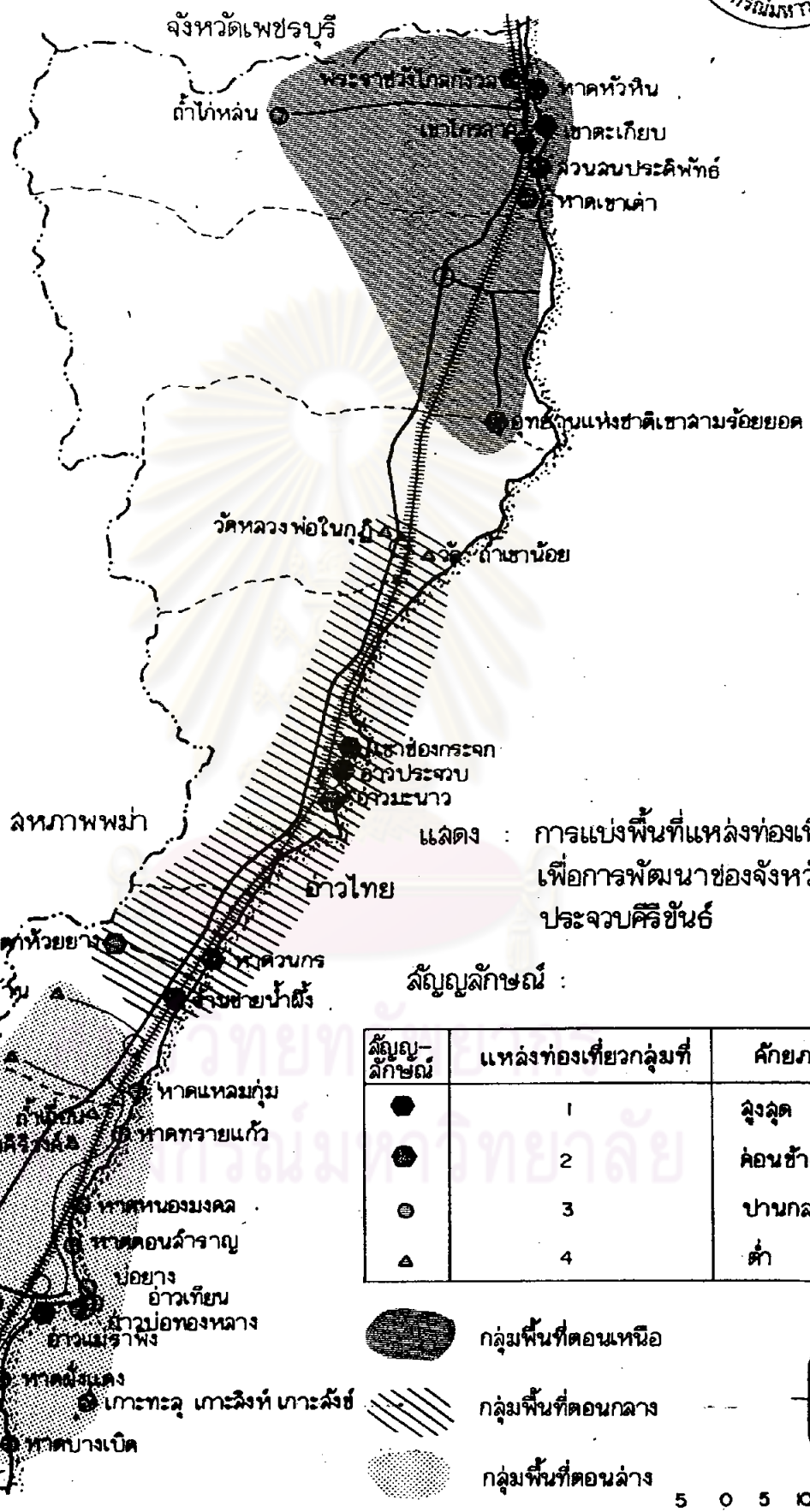
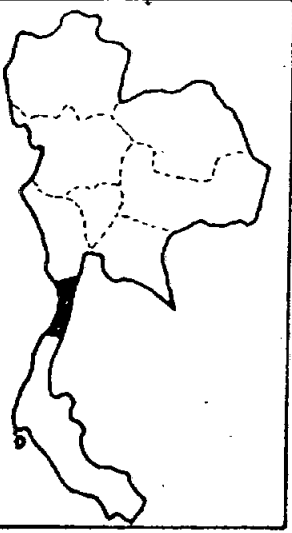
ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่จะอำนวยความสะดวกและเป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในพื้นที่นั้น นับว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความพร้อมอยู่ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะในเขตชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการคมนาคมทางบกโดยเฉพาะทางรถยนต์ที่ติดต่อกับกรุงเทพฯและจังหวัดข้างเคียงค่อนข้างสะดวก รถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยตรงมีทั้งประเภทธรรมดาและปรับอากาศ ส่วนที่พักของนักท่องเที่ยวนั้น โรงแรมและบังกาโลส่วนใหญ่จะมีอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน รองลงมาได้แก่ในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯ ส่วนบริเวณตอนใต้ของจังหวัดมีน้อยมาก ฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบในด้านที่พักของนักท่องเที่ยวที่พักในเขตเทศบาลตำบลหัวหินมีความพร้อมมากที่สุดของจังหวัดทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพเนื่องจากมีโรงแรมชั้นหนึ่งเพียงแห่งเดียวของจังหวัดตั้งอยู่ถึงสองโรง

โครงสร้างพื้นฐานในด้านอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร กิตติาคาร ร้านขายของที่ระลึก สดานเริงรมย์ เป็นต้น จะมีอยู่ในเขตเมืองทั้งสิ้น และจะมีความพร้อมมากที่สุดในบริเวณเขตเทศบาลตำบลหัวหินเช่นกันเนื่องจากเป็นชุมชนใหญ่ที่สุดและมีการพัฒนาการท่องเที่ยวมาก่อนบริเวณอื่น แม้แต่ระบบน้ำประปาซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดก็มีความพร้อมมากเนื่องจากเพิ่งได้รับการปรับปรุงและยังมีโครงการจะขยายระบบการผลิตเพื่อขึ้นด้วย นอกจากนี้ร้านอาหาร กิตติาคาร ร้านขายของที่ระลึกก็มีอยู่มากมายและยังมีสนามกอล์ฟหัวหินในความดูแลของกา

รถไฟแห่งประเทศไทยที่เป็นสนามที่ได้มาตรฐานดีเยี่ยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวใช้บริการได้อีกด้วย ส่วนในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯก็มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ พอสมควรแต่ยังเป็นรองเทศบาลตำบลหัวหิน สำหรับในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นั้นยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่อีกมากโดยเฉพาะในบริเวณตอนใต้ของจังหวัดที่ยังไม่มีแหล่งชุมชนที่สำคัญ จึงทำให้โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ยังไม่พร้อมด้วย

เมื่อประมวลปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดเข้าด้วยกันจะพบว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามพื้นที่การพัฒนา (แผนที่ 7.1) ได้แก่

1)1 แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน และบริเวณใกล้เคียง พื้นที่นี้เป็นบริเวณที่มีความได้เปรียบและมีศักยภาพในการพัฒนาสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงกระจุกตัวอยู่ถึง 5 แห่ง และมีโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวพร้อมที่สุดในจังหวัด นอกจากนี้ที่สำคัญที่สุดคือที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความได้เปรียบแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัดและไม่เสียเปรียบแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ในลักษณะเดียวกันในจังหวัดอื่น กล่าวคือถนนสายหลักที่นำนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯมาสู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์คือถนนเพชรเกษมจะพาดผ่านจากตอนเหนือของจังหวัดลงสู่ตอนใต้โดยมีแหล่งท่องเที่ยวกระจายตัวแยกจากถนนนี้ออกไป ฉะนั้นบริเวณตอนเหนือย่อมมีการเข้าถึงที่ดีกว่า และเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลแห่งอื่นที่สามารถเดินทางได้จากกรุงเทพฯด้วยระยะเวลาใกล้เคียงกัน คือชายหาดชะอำในจังหวัดเพชรบุรีและชายทะเลบ้านภาคตะวันออกแล้วจะพบว่าชายหาดชะอำได้รับจกจมนิยมและการพัฒนาอันควบคู่ไปกับชายหาดหัวหินที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยุ้จักกันมานานกว่าและเป็นชุมชนเมืองที่ใหญ่กว่าและจากระยะทางที่หาดหัวหินอยู่ห่างจากหาดชะอำเพียงประมาณ 25 กม. ฉะนั้นหากการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นที่ชายหาดบริเวณนี้ คาดว่าชายหาดทั้งสองแห่งจะพัฒนาไปในทางเสริมและเกื้อหนุนซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะแข่งขันกัน สำหรับชายหาดบ้านภาคตะวันออกนั้นได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวไปอย่างรวดเร็วจนเริ่มที่จะถึงจุดอิ่มตัวและสภาพความเป็นธรรมชาติเริ่มลดลง โดยเฉพาะที่พื้ทยา ฉะนั้นแม้บริเวณหาดหัวหินจะเสียเปรียบในด้านสถานบริการและแหล่งบันเทิงสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ในด้านความงามของ

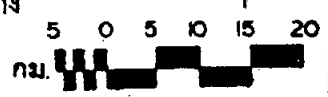
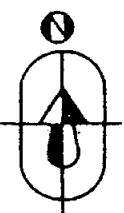

แสดง : การแบ่งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
เพื่อการพัฒนาของจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

สัญลักษณ์ :

สัญลักษณ์-ลักษณะ	แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มที่	ศักยภาพ
●	1	สูงจุด
●	2	ค่อนข้างสูง
○	3	ปานกลาง
▲	4	ต่ำ

- กลุ่มพื้นที่ตอนเหนือ
- กลุ่มพื้นที่ตอนกลาง
- กลุ่มพื้นที่ตอนล่าง

จังหวัดชุมพร

ชายหาดและสภาพความเป็นธรรมชาติจะเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญของชายหาดบริเวณนี้ (ข้อเปรียบเทียบระหว่างหาดหัวหินและพัทยาอยู่ในภาคผนวก)

1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตอนกลางของจังหวัด เป็นบริเวณที่มีข้อได้เปรียบ และศักยภาพในการพัฒนารองลงมา พื้นที่บริเวณนี้อยู่ตั้งแต่อำเภอกุยบุรีจนถึงตอนกลางของ อำเภอทับสะแก เป็นบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงอยู่ 3 แห่ง และในปัจจุบันก็มีนักท่องเที่ยวมาเยือนบ้างพอสมควร แต่โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวยังคงค่อนข้างจะไม่พร้อมประกอบกับความเสียเปรียบพื้นที่ตอนเหนือในด้านการตั้งทำให้จะต้องใช้เวลาและเงินทุนในการพัฒนาและส่งเสริมด้านกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่า พื้นที่ตอนเหนือหากจะพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้

1.3 แหล่งท่องเที่ยวตอนล่างของจังหวัด ตั้งแต่ตอนใต้ของอำเภอทับสะแกจนถึงอำเภอบางสะพานน้อย พื้นที่บริเวณนี้เสียเปรียบและมีศักยภาพในการพัฒนาต่ำที่สุด แหล่งท่องเที่ยวบริเวณนี้แม้ว่าจะมีมากแห่ง แต่ก็มีความไม่สูงเหมือนแหล่งท่องเที่ยวตอนเหนือและยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป รวมทั้งขาดแคลนสถานบริการสำหรับนักท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะระบบน้ำประปาที่มีปัญหาค้นแหล่งกักเก็บน้ำ จึงทำให้การจะพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลา และเงินลงทุนที่สูงมาก แต่จากความแปลกเด่นของแหล่งท่องเที่ยวและความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ เช่น เกาะทะเล เกาะสิงห์ เกาะสังข์ ซึ่งจะเป็นจุดเด่นของพื้นที่บริเวณนี้ หากได้รับการเน้นและส่งเสริม ด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพก็จะเป็นบริเวณที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดได้

2 โอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความเป็นไปได้สูง มากกว่าอีกหลายจังหวัดในภาคตะวันตกเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัดและความได้เปรียบของจังหวัดเอง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านระยะทางและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว

การเดินทางเพื่อการพักผ่อนท่องเที่ยวในปัจจุบันนับว่าเป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไป

มักจะกระทำกันอย่างน้อยปีละหน เห็นได้จากการใช้เวลาในการหยุดพักผ่อนประจำปีหรือจากการบิดภาคเรียนของนิสิตนักศึกษาช่วงหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยว จากตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติปีพ.ศ. 2522 พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครมีการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดสูงสุดของประเทศถึง 29.3 % (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2525: 49) และจากการที่ประชากรของกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นทุกปี ลักษณะความเป็นเมืองขยายเขตกว้างออกไป สภาพธรรมชาติในเมืองลดน้อยลง และความพร้อมในด้านกำลังเงิน เวลาว่าง และระบบการคมนาคมที่พัฒนามากขึ้นมีผลอย่างมากต่อการผลักดันและเพิ่มอุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวของชาวกรุงเทพฯทุกปี แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพฯนับวันจะเป็นสิ่งมีค่าและหายากมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชาติ แนวโน้มดังกล่าวนี้จะเป็นปัจจัยที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯมากนักมีความสำคัญมากขึ้น นักท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯสามารถใช้เวลาในช่วงสุดสัปดาห์เพียง 1-2 วัน เดินทางมาเที่ยวได้สะดวก ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นชายทะเลในระยะประมาณ 200 กม. จากกรุงเทพฯในด้านตะวันตกของอ่าวไทยก็มีเพียงชายหาดชะอำซึ่งมีระยะห่างจากหาดหัวหินเพียง 25 กม. เท่านั้นซึ่งหากการท่องเที่ยวพัฒนาขึ้นในบริเวณนี้ คาดว่าชายหาดทั้งสองนี้คงจะพัฒนาไปในลักษณะส่งเสริมและเกื้อหนุนกันมากกว่าจะแข่งขันกันเอง ฉะนั้นในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนับว่าชายหาดหัวหินของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นชายทะเลที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯมากที่สุด

และหากเปรียบเทียบกับชายทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทยซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกันจะพบว่าระยะทางจากกรุงเทพฯถึงชายทะเลของชลบุรีหรือพัทยาไม่ไกลนักได้เปรียบชายทะเลของประจวบคีรีขันธ์มากนัก เนื่องจากต้องใช้เวลาเดินทางไกลเดียวกัน นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดยังอยู่ไม่ไกลจากหัวหินมากนักซึ่งสามารถจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมที่ดีแก่ชายหาดหัวหินอีกด้วย

2.2 จำนวนและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง

ในภาคตะวันตกนับว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย การเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถที่จะผนวกสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจต่าง ๆ เหล่านั้นเข้ามาอยู่ในการเดินทางเพียงครั้งเดียวได้ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจให้แก่การเดินทางได้มาก จึงเป็นสิ่งดึงดูดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เหล่านี้มีความหลากหลายในตัวเองมากพอสมควรซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความน่าเบื่อหน่ายแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้เส้นทางถนนจากกรุงเทพฯมาจังหวัดประจวบฯ ก็ยังสามารถเลือกได้ถึงสองเส้นทาง คือ เส้นทางสายธนบุรี-ปากท่อและถนนสายเพชรเกษม ซึ่งทั้งสองเส้นทางนั้นมีแหล่งเที่ยวที่มีลักษณะของตัวเอลลอยู่ทั้งสิ้น นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางในเส้นทางหนึ่งและย้อนกลับอีกเส้นทางหนึ่งได้สะดวกมาก จึงนับว่าภาคตะวันตกและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เปรียบจังหวัดในภาคอื่น ๆ ในด้านนี้ด้วย

2.3 ความเป็นที่รู้จักกันมาตั้งแต่อดีต

สามารถกล่าวได้ว่าชายทะเลหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศที่เป็นที่รู้จักและนิยมกันมาในอดีตเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เพียงแต่ภายหลังมีแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลด้านภาคตะวันออกได้รับการส่งเสริมขึ้นมาแทน แต่อย่างไรก็ตามชายทะเลหัวหินในปัจจุบันยังเป็นที่รู้จักและนิยมกันในหมู่นักท่องเที่ยว ชื่อเสียงที่มีมาตั้งแต่อดีตนี้เองที่จะเป็นปัจจัยและข้อได้เปรียบอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดให้ง่ายและได้ผลมากขึ้น

2.4 มีปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับหนึ่ง

การที่ชายหาดหัวหินมีการพัฒนาการท่องเที่ยวมาตั้งแต่อดีต บวกกับพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและระดับการพัฒนาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก และการที่มีชุมชนเมืองใหญ่ อยู่ในบริเวณที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว คือเทศบาลตำบลหัวหิน และเทศบาลเมืองประจวบฯ ทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ฯลฯ พร้อมในระดับหนึ่งในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาในพื้นที่ได้และในอนาคตจะช่วยให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้เพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวทำได้ง่ายขึ้น

3. ปัญหาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แม้ว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะมีข้อได้เปรียบหลายประการในด้านการท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการในตัวเอง เช่นกันที่จะต้องคำนึงถึงหากจะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัด และปัญหาเหล่านี้หากถูกละเลยไปอาจจะกลายเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตได้ด้วย ปัญหาดังกล่าวได้แก่

3.1 ปัญหาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ฉะนั้นลักษณะความเป็นธรรมชาติ ความสวยงามจึงเป็นหัวใจสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด แต่แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งของจังหวัดมิได้รับการสนใจในด้านการอนุรักษ์จุดเด่นหรือสภาพเดิมไว้แต่มุ่งจะปรับปรุงในที่อื่น ๆ แทน เช่นการที่เทศบาลตำบลหัวหินขอมิให้พ่อค้าแม่ค้าสร้างเพิงและที่พักรับรองชายหาดสาธารณะหัวหินและเขาตะเคียบเพื่อเป็นการหารายได้ให้ท้องถิ่นและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว การไม่มีการวางแผนการใช้ที่ดินของเทศบาลเมืองประจวบฯที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในด้านการใช้ที่ดินและสูญเสียสภาพความงามของชายหาด การที่ต้นน้ำและป่าไม้บริเวณด้านซีกตะวันตกของจังหวัดถูกบุกรุกและทำลายทำให้น้ำตกของจังหวัดแทบทุกแห่งสูญเสียสภาพความงามและเสน่ห์ดั้งเดิมไป เป็นต้น ปัญหาด้านการรักษาสภาพเดิมของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนี้เป็นปัญหาที่จะต้องได้รับความสนใจมากที่สุดเนื่องจากจะมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งทางตรงและทางอ้อม หากสภาพหรือหัวใจสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นถูกทำลายเสียแล้วก็ไม่สามารรถจะจัดสร้างขึ้นใหม่ได้ ฉะนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ จะต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์สภาพควบคู่ไปด้วยเสมอ

3.2 ปัญหาด้านตลาดการท่องเที่ยว

ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งมีระยะเวลาพักเฉลี่ย 2.5 วัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศซึ่งมีระยะเวลาพักเฉลี่ยนานถึง 7.4 วันมีเพียง 8 % ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดของจังหวัด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยยังมีเพียงประมาณ 44 % เท่านั้นที่พักโรงแรมและบังกาโลในขณะที่

นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะพักโรงแรมหรืออังกาเลถึง 95 % ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังไม่สามารถขยายตัวไปยังตลาดชาวต่างประเทศได้เท่าที่ควร ถึงแม้ว่าเป็นมายหลักของตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบฯ จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งในปัจจุบัน แต่ก็ควรจะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าในปัจจุบัน เพื่อให้มีรายได้แก่จังหวัดมากขึ้น

ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดในปัจจุบันยังคงกระจุกตัวอยู่เพียงชายหาดหัวหิน เท่านั้น ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแห่งอื่นยังมีอีกมากในบริเวณใต้หาดหัวหินลงมา การที่ตลาดการท่องเที่ยวมิได้กระจายไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เท่าที่ควรทำให้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไม่สามารถพัฒนาได้ และยากที่จะเพิ่มจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

3.3 ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นับว่ามีพร้อมเฉพาะในเขตเทศบาลสองแห่งของจังหวัดและในเขตสุขาภิบาลปราณบุรีซึ่งมิได้มีส่วนในการบริการแก่นักท่องเที่ยวมากนัก ในพื้นที่ตั้งแต่อำเภอทับสะแกลงไปจนถึงอำเภอบางสะพานน้อยซึ่งแม้ว่าจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งแต่ชุมชนเมืองในพื้นที่บริเวณนั้นค่อนข้างเล็กทำให้โครงสร้างพื้นฐานในบริเวณดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ประปา โทรศัพท์ หรือเส้นทางคมนาคม ยังขาดแคลน และปัญหาในด้านนี้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ตลาดการท่องเที่ยวไม่สามารถขยายตัวลงมาถึงคานใต้ของจังหวัดได้

3.4 ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวแทบทุกแห่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังนับว่าขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งแหล่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นโรงแรมชั้นหนึ่งที่ได้มาตรฐาน การบริการด้านการเล่นกีฬา หรือสถานบันเทิงในเวลาค่ำคืนจึงจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะพักในพื้นที่นั้นหรือไม่ แม้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการเหล่านี้จะมีอยู่พร้อมที่สุดในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน แต่ก็ยังนับว่าน้อยและไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับพัทยาซึ่งเป็นคู่แข่งด้านตลาดของหัวหิน แต่อย่างไรก็ตาม การ

จะส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสามารถควบคุมให้อยู่ในขอบเขตและขนาดที่เหมาะสมเพื่อมิให้เกิน การทำลายและขัดกับสภาพความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

กิจการด้านการโรงแรมและการบริการของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันยังไม่มีบุคคลากรที่ได้รับการฝึกหัดหรืออบรมมาในด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งหากกิจการด้านนี้ได้รับการส่งเสริมและขยายตัวแล้วจะทำให้ขาดบุคคลากรได้ ฉะนั้นปัญหานี้ก็เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาควบคู่ไปกับการขยายการบริการและโรงแรมด้วย

3.5 ปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน

กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาก ที่ดินชายทะเลในอำเภอหัวหิน ปราณบุรี และอำเภอเมืองเป็นบริเวณมากเป็นที่ดินของทหาร ซึ่งเขตทหารที่เป็นเป็นบริเวณกว้างนี้จะเป็นข้อจำกัดและปัญหาสำคัญต่อการลงทุนด้านการท่องเที่ยวของเอกชนเป็นอย่างมาก เห็นได้ชัดจากการลงทุนด้านกิจการโรงแรมของชายหาดชะอำไม่สามารถพัฒนาเป็นแนวยาวตามชายหาดจากหาดชะอำมาจนถึงหาดหัวหินติดต่อกันได้เนื่องจากมีเขตทหารขวางกั้นอยู่ตรงกลางนั่นเอง

นอกจากที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของทหารแล้ว ที่ดินชายทะเลในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯอีกเป็นจำนวนมากเป็นที่ดินของราชพัสดุและที่ของราชการ ซึ่งไม่สามารถซื้อขายได้ก็เป็นข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการลงทุนเอกชนในพื้นที่นั้น ส่วนในเขตเทศบาลตำบลหัวหินนั้นเนื่องจากเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศของข้าราชการและผู้มีฐานะดีมาตั้งแต่อดีตทำให้พื้นที่ชายทะเลที่สวยงามส่วนใหญ่จะถูกแบ่งเป็นแปลงเล็ก ๆ เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนที่มีฐานะดีในกรุงเทพฯ ทำให้การลงทุนด้านกิจการโรงแรมในพื้นที่นั้นต้องประสบปัญหาเรื่องการซื้อขายที่ดินและจังหวัดไม่สามารถมีรายได้จากค่าที่พักของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร นอกจากนี้ทางเทศบาลตำบลหัวหินเองยังต้องประสบปัญหาเรื่องการเพิ่มทางเดินลงหาดสาธารณะตั้งแต่ช่วงหาดหน้าโรงแรมหัวหินจนถึงเขาตะเกียบ ซึ่งปัญหาเรื่องทางเดินลงหาดน้อยเกินไพบนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นไม่สามารถขยายตัวได้เต็มที่

3.6 ปัญหาด้านการแก่งแย่งใช้พื้นที่ชายทะเล

พื้นที่ชายทะเลที่สวยงามหลายแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต้องประสบกับปัญหาด้านการแก่งแย่งและขัดแย้งในการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะในเขตเทศบาล ซึ่งเคยเป็นชุมชนของหมู่บ้านชาวประมงมาก่อนและต่อมาจึงหันมาดำเนินการท่องเที่ยวขึ้นมาที่หลัง การใช้พื้นที่เพื่อการประมงไม่ว่าจะเป็นการสร้างสะพานปลา การขนถ่ายปลาจากเรือขึ้นบก หรือการตากปลาและปลาหมึก เป็นต้น ล้วนขัดแย้งกับการอนุรักษ์ชายทะเลเพื่อความสวยงามและส่งเสริมการท่องเที่ยว การวางแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมหรือการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ชายทะเลที่สอดคล้องกันจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแก้ปัญหาด้านการขัดแย้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากปัญหาสำคัญ 6 ประการนี้แล้ว ปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านการลักทรัพย์ และปัญหาห้ามการขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการท่องเที่ยว ก็ล้วนเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขเพื่อให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดประสบผลเต็มที่

4 โครงการที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในช่วงเวลาระยะสั้นนั้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังมีได้มีโครงการใหญ่ที่สำคัญ หรือจะมีผลกระทบต่อโครงสร้างต่าง ๆ ของจังหวัดใด นอกจากโครงการพัฒนาระบบสาธารณูปการและสาธารณูปโภคซึ่งเป็นเป้าหมายและนโยบายโดยทั่ว ๆ ไปของจังหวัดอยู่แล้ว โครงการดังกล่าวที่เด่น ๆ เช่น

- โครงการสร้างฝายน้ำล้นคลองบางนางรม ในบริเวณอำเภอมือง เป็นโครงการที่จะใช้งบประมาณ 2.8 ล้านบาท โครงการนี้คาดว่าจะช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการป้องกันการขาดแคลนน้ำประปาในเขตตัวเมืองประจวบคีรีขันธ์และบริเวณใกล้เคียงได้ นอกจากนี้จะทำให้พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงและพื้นที่อื่น ๆ ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนา ปลูกพืชผักและพืชสวนได้อีกประมาณ 3,150 ไร่

- โครงการขยายเลขหมายโทรศัพท์จนถึงปีพ.ศ. 2527 ในอำเภอหัวหินจำนวน

1,000 เลขหมาย อำเภอปราณบุรีและอำเภอเมืองแห่งละ 200 เลขหมาย โครงการนี้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

- โครงการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษมตั้งแต่อำเภอปราณบุรีจนถึงอำเภอห้วยสะแก) โครงการนี้แบ่งออกเป็นสองช่วง คือ ช่วงแรกระหว่างอำเภอปราณบุรีจนถึงสี่แยกประจวบฯ และช่วงหลังระหว่างสี่แยกประจวบฯจนถึงอำเภอห้วยสะแก ในปัจจุบันกำลังทำการก่อสร้างทางในช่วงแรกระยะทางประมาณ 60.57 กม. อยู่ด้วยเงินงบประมาณ 80 ล้านบาท ส่วนช่วงที่สองจะเริ่มก่อสร้างหลังจากที่ทางช่วงแรกดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

โครงการเหล่านี้แม้ว่าจะมีเป้าหมายที่จะเพิ่มการบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นเองเป็นสำคัญ แต่ก็นับว่าเป็นพื้นฐานที่จะสามารถอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวบ้างแม้ว่าจะไม่โดยตรงก็ตาม นอกจากโครงการในระดัท้องถิ่นเหล่านี้แล้ว มีโครงการที่ได้รับการกำหนดและเสนอแนะจากส่วนกลางที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

4.1 โครงการที่คณะที่ปรึกษาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอให้ดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 (NESDB 1981: 70-78)

Halcrow-ULG Ltd. และ Sindhu Pulsirivong & Associates ได้เสนอให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณชายหาดหัวหิน-ชะอำโดยในขั้นแรกเสนอให้มีการศึกษาใน 3 ประเด็นใหญ่ คือ

- ประเมินความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวของชายหาด ชิดจำกัดของสภาพแวดล้อม และอุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวทั้งของชาวต่างประเทศและชาวไทย
- กำหนดโครงการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ การสนับสนุนหรือสิ่งชักจูงให้มีการลงทุนที่จะทำให้เกิดรายได้แก่ภาคตะวันตก และการควบคุมด้านสภาพแวดล้อมรวมทั้งแนวทางในการรักษาสภาพแวดล้อมให้คงสภาพไว้

- จัดเตรียมแผนแม่บทสำหรับหัวหน้า-ชะอำรวมทั้งกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างคร่าว ๆ ในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า และกำหนดขอบเขตการพัฒนาสำหรับภาคเอกชน

โครงการนี้คณะที่ปรึกษาได้กำหนดวงเงินงบประมาณไว้ประมาณ 10.4 ล้านบาท โดยกำหนดให้ใช้เวลาภายใน 8 เดือนในการศึกษาดังกล่าว

4.2 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2525: 142-151)

ททท. ได้วางแผนที่จะศึกษาและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่หลายแห่งของประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ. 2525-2529 และชายหาดหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของททท. วางแผนที่จะศึกษา พัฒนา และจัดทำแผนหลักควบคู่กับชายหาดชะอำในสองโครงการหนึ่ง คือโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ททท. จะดำเนินการพัฒนาสถานตากอากาศหัวหิน-ชะอำ เพื่อรักษาและคงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามไว้โดยจะดำเนินงานในปีพ.ศ. 2527 ใช้งบประมาณ 5 ล้านบาท และสองคือโครงการศึกษาและวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ททท. ได้วางแผนไว้สำหรับหัวหิน-ชะอำด้วยกัน 2 ขั้นตอนในโครงการนี้ คือให้ทำการศึกษาเบื้องต้นในต่าง ๆ ในปีพ.ศ. 2525 ใช้งบประมาณ 4 ล้านบาท และในปีพ.ศ. 2529 จะให้มีการจัดทำแผนหลักเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นใช้งบประมาณ 5 ล้านบาท นอกจากโครงการที่จะดำเนินการในพื้นที่เฉพาะดังกล่าวนี้แล้ว โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทั่วไปที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวของททท. เช่น งานศึกษาและวิจัยตลาดการท่องเที่ยว โครงการส่งเสริมและเผยแพร่โฆษณาการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นต้น ก็ยังมีผลดีต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยทางอ้อมอีกด้วย

ฉะนั้น ในช่วงเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เมื่อโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการไปแล้ว คาดว่าจะมีผลกระทบในทางที่ดีต่อตลาดและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างมาก

5 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติ

การจะพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบผลเป็นไปตามเป้าหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชาติที่ได้รับการกำหนดจากคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้มีความสอดคล้องและประสานกันได้ ในระดับชาตินั้น คณะกรรมการวางแผนด้านการพาณิชย์และบริการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดเค้าโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ไว้ดังต่อไปนี้

5.1.1 นโยบาย

นโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชาติ ได้แก่

- จะเร่งดำเนินการส่งเสริมและชักจูงให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางสู่ประเทศไทยให้มากขึ้น เดินทางท่องเที่ยวนานวันขึ้นและใช้จ่ายมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยจะชะลอการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศให้น้อยลงเพื่อเป็นการสงวนเงินตราต่างประเทศ และเร่งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศแทน

- จะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีต้นทุนที่ไม่สูง สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้โดยง่าย ปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่จะพิจารณาทบทวนแก้ไขโดยเร่งรีบ

- จะมีมาตรการสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- จะสนับสนุนภาคเอกชนในด้านการลงทุน การผลิตสินค้า การบริการอย่างจริงจัง จะไม่ควบคุมหรือแทรกแซงการประกอบธุรกิจภาคเอกชน ยกเว้นในกรณีให้เห็นได้ชัดเจนว่าจะเป็นการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

- จะส่งเสริมและควบคุมให้การลงทุนทั้งของภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่มีอยู่และจะพัฒนาใหม่ให้สอดคล้องกัน

5.1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศมีดังนี้

- เพื่อช่วยแก้ไขการขาดดุลการชำระเงินโดยค้ำึงถึงรายได้เงินตราต่างประเทศสุทธิจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

- เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นฐานทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นแหล่งสร้างงาน กระจายรายได้ และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค

- เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โบราณสถานทางประวัติศาสตร์อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาด้านสังคม

5.1.3 เป้าหมาย

เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับชาติ ได้แก่

- นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 ต่อปีโดยในปี 2525 มีนักท่องเที่ยวสูงสุด 2.1 ล้านคนและเพิ่มขึ้นเป็น 2.9 ล้านคนในปี 2529

- วันพักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเฉลี่ยคนละ 5.1 วันในปี 2529 และเพิ่มขึ้นเป็น 5.5 วันในปี 2529

- ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเฉลี่ย 2,000 บาทต่อคนต่อวันในปี 2525 และเพิ่มขึ้นเป็น 3,100 บาทต่อคนต่อวันในปี พ.ศ. 2529

- มีรายได้ทางการท่องเที่ยวในปี 2525 จำนวน 22,700 ล้านบาทและเพิ่มขึ้นเป็น 49,500 ล้านบาทในปี 2529 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 21.5 %

- จำนวนห้องพักโรงแรมเพิ่มขึ้นเป็น 51,000 ห้องในปี 2525 และขยายเพิ่มขึ้นเป็น 66,000 ห้องในปี 2529

- การจ้างงานโดยทางตรงและทางอ้อมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปี 2525 มีจำนวน 1.7 ล้านคนและในปี 2529 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 2 ล้านคน

- นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเพิ่มขึ้นจาก 6.1 ล้านคนในปี 2525 เป็น 6.6 ล้านคนในปี 2529 โดยมีวันหยุดเฉลี่ยเท่าเดิม คือ 2.7 วัน

5.1.4 แนวทางและมาตรการ

แนวทางและมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศประกอบด้วย

- การบำรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการ

1. ปรับปรุงพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ให้มีขอบเขตอำนาจในการควบคุมการใช้ที่ดิน การก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประกาศไว้

2. เร่งรัดการดำเนินงานให้ ททท. ลงทุนและร่วมลงทุนในการประกอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็น และศึกษารูปแบบของสถาบันการเงินเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3. กำหนดให้มีแผนงานและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุก ๆ ภาคอย่างเป็นขั้นตอนของการวางแผน โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจเบื้องต้น การจัดทำแผนแม่บท การจัดทำแผนปฏิบัติการและการลงทุนซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดในการลงทุน การดำเนินงานและวิธีประสานงานอย่างชัดเจนสมบูรณ์

4. จัดให้มีการควบคุมติดตามและประเมินผลเพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการอย่างถูกต้องและได้ผล

- การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว โดยการ

1. จัดตั้งหน่วยตำรวจเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการคุ้มครอง ป้องกัน และปราบปรามอย่างเป็นทางการ และหาแนวทางวางมาตรการเพื่อให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับ

กับนักท่องเที่ยวเป็นไปโดยความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

2. ทบทวนโครงสร้างภาษีอากร และค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บ จากกิจการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศเพื่อนบ้านได้ง่าย และพิจารณา ภาษีที่เก็บได้มาใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยตรง

3. ปรับปรุงการบริการและการอำนวยความสะดวกในประเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีมาตรฐานเป็นที่น่าพอใจของนักท่องเที่ยวตามความจำเป็นในการ แข่งขันกับต่างประเทศ

4. เร่งให้มีการพัฒนากำลังคนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทุกระดับ โดยสนับสนุนให้สถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐมีหลักสูตรด้านการบริหารระดับสูงของธุรกิจ ท่องเที่ยว

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการ

1. ให้มีการขยายและปรับปรุงมาตรฐานความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นต่อการส่งเสริมและการตลาดให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ปรับปรุงเทคนิคและวิธีการดำเนินการด้านการส่งเสริมและการตลาดให้ทันสมัยและถูกต้องยิ่งขึ้น ตลอดจนวางกลไกการบริหารและวิธปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วม

3. ให้มีการเผยแพร่จากหน่วยราชการในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและศิลปกรรมของชาติเพื่อให้เกิดความรักความหวงแหนในทรัพยากรที่มีคุณค่าด้านการท่องเที่ยว

4. ชักจูงการเดินทางท่องเที่ยวส่วนบุคคลให้หันมานิยมบริการ สาธารณะ เช่น รถไฟ รถโดยสาร ให้มากขึ้นเพื่อสนับสนุนการประหยัดพลังงาน

5. จัดให้มีศูนย์ประสานงานและติดตามข่าวที่มีผลกระทบต่อ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด

6. ใช้มาตรการเพื่อชะลอการเดินทางของคนไทยไปต่างประเทศ เพื่อป้องกันการสูญเสียเงินตราต่างประเทศมากเกินไป และในขณะเดียวกันชักชวนให้คนไทยหันมานิยมการท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับประเทศ เป็นกรอบของความคิดอย่างกว้าง ๆ และเปรียบเทียบกับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งในแง่ของสภาพพื้นฐานทั่วไป ตลาดการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของแนวโน้มและความได้เปรียบของจังหวัดในด้านการท่องเที่ยว ก็สามารถที่จะเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นเค้าโครงอย่างกว้าง ๆ เพื่อที่จะได้นำไปแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่และในขณะเดียวกันก็สามารถจะอนุรักษ์พร้อมกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความสำคัญมากขึ้นได้ โดยกำหนด

5.2.1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรจะได้แก่

- เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกสาขาหนึ่ง นอกเหนือจากการเกษตรกรรมของจังหวัด ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ให้การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการลงทุนที่ต่อเนื่องในจังหวัด กระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสร้างงานและความเจริญให้แก่จังหวัดในระยะยาว
- เพื่อสงวนรักษาสภาพทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอันมีค่าของจังหวัดไว้มิให้เสื่อมสูญไปโดยไร้ค่าหรือจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และในขณะเดียวกันก็เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรที่จังหวัดของตนมีอยู่
- เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมอันจะอำนวยประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด
- เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้พร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ได้อย่างเพียงพอตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้รับการกำหนดขึ้นในระดับชาติ

5.2.2 นโยบาย

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์น่าจะได้แก่

- เร่งดำเนินการส่งเสริม ชักจูง และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดให้มากขึ้น พักอยู่ในจังหวัดนานวันขึ้น และใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งนี้โดยมุ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเป้าหมายหลัก และนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นเป้าหมายรอง เพื่อสนองตามนโยบายระดับชาติในการชะลอนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศแทนการเดินทางออกนอกประเทศ

- ส่งเสริมและควบคุมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายคุณค่าความงามและสภาพความเป็นธรรมชาติอันเป็นหัวใจสำคัญของพื้นที่นั้นให้เสียไป ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ และความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเป็นหลัก รวมถึงความสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมส่วนรวมด้วย นอกจากนี้ยังจะต้องไม่กระทบกระเทือนหรือขัดแย้งกับพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดและไม่มีผลกระทบในแง่ลบต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมทั้งในแง่กายภาพและสังคมด้วย

- กำหนดมาตรการสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพพจน์และความประทับใจที่ดีแก่นักท่องเที่ยวโดยส่วนรวม

- ชักจูงและร่วมมือกับเอกชนและหน่วยงานของรัฐในการจัดการเผยแพร่โฆษณาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและในขณะเดียวกันจะส่งเสริมและชักจูงให้เอกชนมีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านสถานบริการ ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน

- สนับสนุนหน่วยงานในระดับท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมโดยตรงในการปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่ของตน

- ปรับปรุง และพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการให้พร้อมและเพียงพอทั่วทั้งจังหวัด เพื่อจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

5.2.3 เป้าหมาย

เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

- นักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของจังหวัดควรเพิ่มในอัตราร้อยละ 5 ต่อปีซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มสูงสุดที่ปรึกษาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้คาดการณ์ไว้จากแนวโน้มของภาคตะวันตก ฉะนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยจากจำนวน 450,000 คนในปี 2525 ควรจะเพิ่มเป็น 580,000 คนในปี 2529

- วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นจาก 2.5 วันในปัจจุบันเป็น 2.7 วันเพื่อให้เท่ากับอัตราที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติในปีพ.ศ. 2529

- นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.4 ต่อปีตามที่กำหนดไว้ในระดับชาติ เพราะถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเป็นเป้าหมายรองแต่ก็เป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อรายได้จากการท่องเที่ยว ฉะนั้นจะมีนักท่องเที่ยวประมาณ 45,000 คนในปีพ.ศ. 2525 และเพิ่มขึ้นเป็น 62,500 คน ในปี 2529

- วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศซึ่งในปัจจุบันสูงกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในระดับชาติมาก ฉะนั้นจึงควรให้คงอยู่ในอัตราปัจจุบัน คือ 7.4 วัน

5.2.4 มาตรการ

มาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่

- การพัฒนาและบำรุงแหล่งท่องเที่ยว โดยการ

1. ขอความร่วมมือจากสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทยในการวางแผนและประกาศใช้แผนการใช้ที่ดินในเขตเมือง คือ เทศบาลตำบลหัวหิน และเทศบาลเมืองประจวบฯอย่างเร่งด่วน และในระยะยาวเมื่อ ททท.ปรับปรุงพร.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 แล้วจึงติดต่อขอความร่วมมือจาก ททท. ในการประกาศแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดให้อยู่ในข้อกำหนดของการใช้ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่สอดคล้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักและนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นที่การรักษาความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และในขณะเดียวกันสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำจะทำการอนุรักษ์และรักษาสภาพไว้เพื่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของจังหวัดและเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตของจังหวัดเมื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงของจังหวัดได้รับการพัฒนาแล้ว

3. จัดทำแผนหลักสารพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ทั้งนี้โดยเริ่มจากการทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวชายหาดหัวหินควบคู่กับชายหาดชะอำที่ ททท. มีโครงการที่จะจัดทำในปี 2529 ก่อน

4. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยมุ่งที่การจำกัดพื้นที่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยเฉพาะชายทะเลซึ่งจะมีการขัดแย้งกับกิจการประมง ฉะนั้นจึงไม่ควรมีการพัฒนาโดยการขยายพื้นที่ เพราะนอกจากจะช่วยลดการขัดแย้งในการใช้ที่ดินโดยจำเป็นแล้ว ยังจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นด้วย

5. การลงทุนปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดจะต้องหาวิธีการหารายได้จากการลงทุนเพื่อจะนำมาปรับปรุงบริเวณอื่น ๆ ค่อยไป หรืออย่างน้อยเพื่อใช้บำรุงรักษาพื้นที่บริเวณนั้นให้สมบูรณ์ต่อไป

6. จังหวัดจะเป็นแกนกลางในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติ แต่ในขณะเดียวกันก็กระจายความรับผิดชอบและหน้าที่ไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตนเป็นผู้ชักจูงและพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยวและเป็นผู้กำหนดระเบียบและควบคุมการพัฒนาให้อยู่ในความเหมาะสม เช่น ให้เทศบาลตำบลหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบฯ เป็นผู้วางแผนและควบคุมการใช้ที่ดิน เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและส่วนรวม ควบคุมให้การออกแบบที่พักและโรงแรมมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ออกระเบียบมิให้มีการรुक้าชายหาดสาธารณะเพื่อทำการค้า และชักจูงให้เอกชนลงทุนด้านกิจการโรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้น ส่วนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีไ้ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของทั้งเทศบาลและสุขาภิบาล ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการพัฒนาสำ จังหัดจะต้องเป็นผู้รักษาสภาพไว้เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลย์ของระบบนิเวศน์และเพื่อใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

- การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว โดยการ

1. ชักจูงและส่งเสริมให้เอกชนลงทุนด้านการบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ และในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงและขยายบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. ให้จังหวัดหาความร่วมมือและการส่งเสริมจากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนจากส่วนกลางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด เช่น ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในการหานักลงทุนที่จะมาลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัด และในขณะเดียวกันก็ให้ข่าวสารและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ แก่บริษัทนำเที่ยวและบุคคลทั่วไปด้วย เป็นต้น

3. เร่งรัดปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและในขณะเดียวกันก็เป็นแรงดึงดูดที่ก่อให้เกิดการขยายกิจการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ขึ้น

4. เพิ่มหลักสูตรด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวในหลักสูตรของโรงเรียนพาณิชย์ในเขตตำบลหัวหินเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความสามารถให้แก่ท้องถิ่นในการดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

5. ใช้แรงงานในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในการลงทุน
ในกิจการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยพยายามลดการนำเข้าอุปกรณ์หรือเครื่องจักรต่าง ๆ
ให้เหลือเท่าที่จำเป็น

6. เร่งรัด กวดขัน และให้ความสนใจด้านความปลอดภัยใน
ชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวไปเยือนให้มากเป็นพิเศษ

- ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการ

1. เน้นด้านการประชาสัมพันธ์ในทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจน
ถึงระดับจังหวัด โดยการชักจูงและขอความร่วมมือจาก ททท. ในการประชาสัมพันธ์แหล่ง
ท่องเที่ยวของจังหวัดแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ บริษัทนำเที่ยวเอกชน
รวมทั้งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเองด้วย

2. ให้คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบ-
คีรีขันธ์ที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2524 มีทั้งสิ้น 28 ท่านเป็นแกนกลางสำคัญ
ในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

3. จัดงานในเทศกาลต่าง ๆ ของปีเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการ
ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพพจน์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว

5.2.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

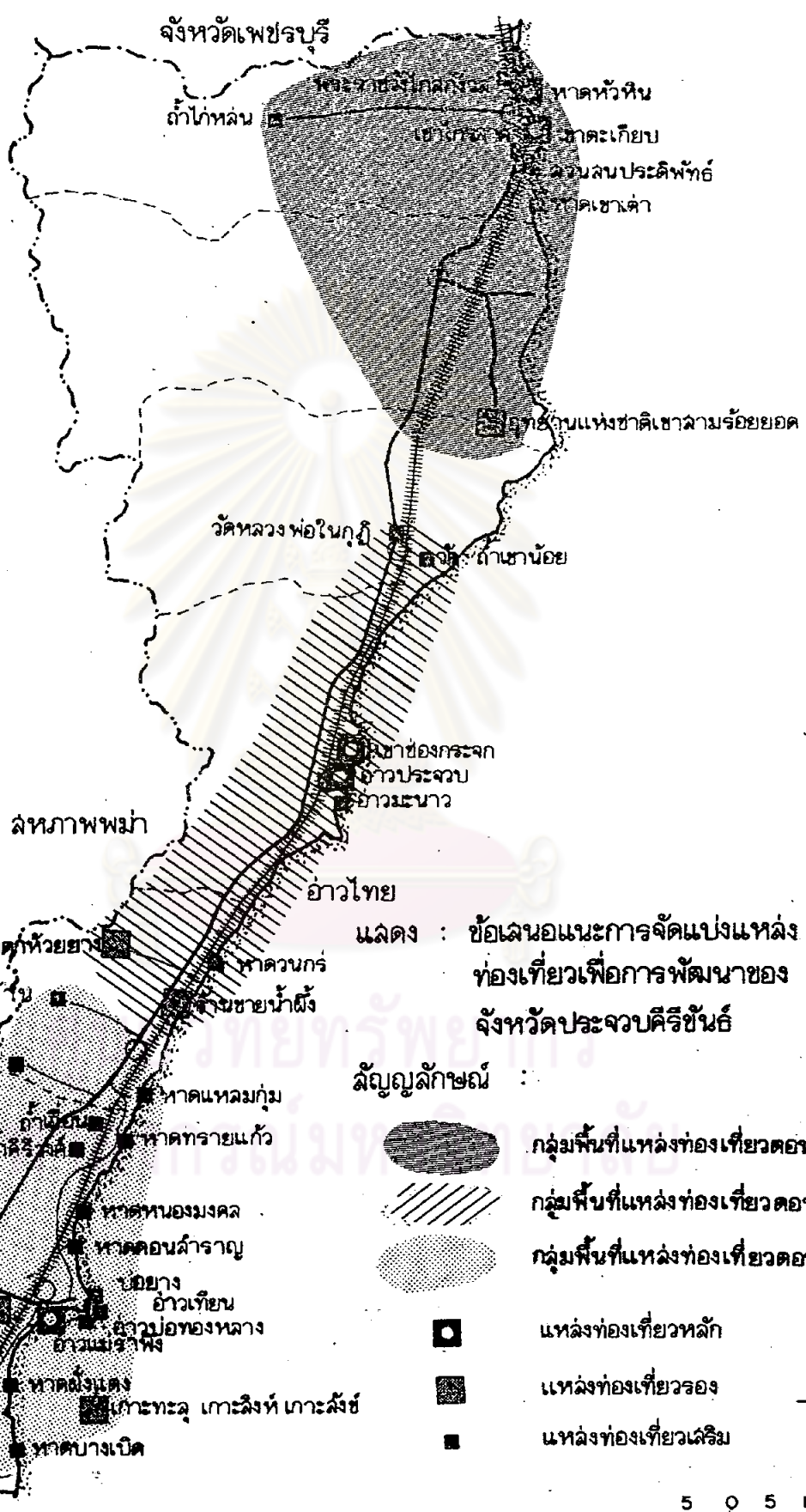
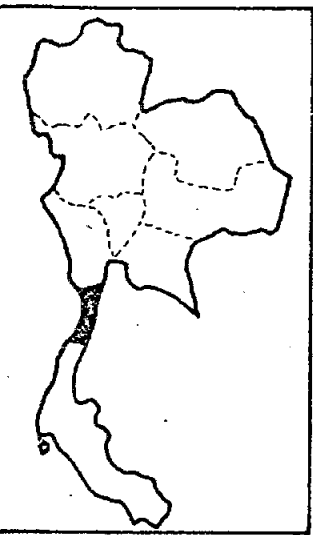
เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถ
ดำเนินไปตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยมาตรการ
ต่าง ๆ นั้น แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ
อีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง ในที่นี้ขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของ
จังหวัดโดยแบ่งพื้นที่ในการพัฒนาออกเป็น 3 ส่วน (แผนที่ 7.1) ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอน
ต้นบทแล้วว่า การแบ่งพื้นที่นั้นเป็นการแบ่งโดยคำนึงถึงสภาพตลาดการท่องเที่ยว สักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ และความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว รวมถึงความได้
เปรียบเสียเปรียบในด้านที่ตั้งด้วย

ในส่วนที่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มตอนบน ตอนกลาง และตอนล่างของจังหวัดนั้น จะกำหนดให้มีความสำคัญและความเร่งด่วนในการพัฒนาแตกต่างกัน กล่าวคือ ให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มตอนบน คือในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน และบริเวณใกล้เคียงมีความสำคัญมากที่สุดและจะได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ก่อนแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ทั้งนี้เนื่องจากการคำนึงถึงความสามารถและข้อจำกัดของงบประมาณในการพัฒนา และผลตอบแทนจากการลงทุนพัฒนานั้นเป็นสำคัญ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มไปพร้อม ๆ กันจะไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใดของจังหวัดมีแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวเพียงพอที่จะแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ ได้ ฉะนั้นในที่นี้จึงให้มุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตอนบน ที่มีศักยภาพและแนวโน้มของการพัฒนาสูงสุดของจังหวัดก่อนเพื่อจะเป็นพื้นฐาน (Stepping Stone) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งอื่น ๆ ของจังหวัดต่อไป กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตอนกลางจะได้รับความสำคัญรองลงมา และแหล่งท่องเที่ยวตอนล่างจะได้รับความสำคัญท้ายสุด ทั้งนี้อาจแบ่งระยะเวลาของการพัฒนาออกได้เป็น 3 ช่วง คือ ในช่วงระยะสั้น ประมาณ 5 ปีจะมุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตอนบนของจังหวัดให้สมบูรณ์ก่อน และในช่วงระยะเวลาที่สั้นกว่ารายได้จากแหล่งท่องเที่ยวตอนบนมาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตอนกลาง และตอนล่างในช่วงเวลา 10 ปี และ 15-20 ปีตามลำดับ เพื่อให้ท้ายที่สุดจะมีตลาดการท่องเที่ยวกระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่ม ได้แก่

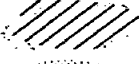

5.2.5.1 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตอนบนของจังหวัด

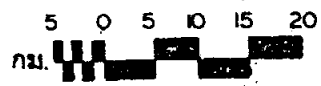
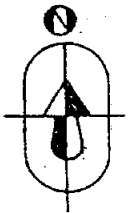
กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง กระจุกตัวอยู่ด้วยกันมากที่สุด คือมีแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพสูง 5 แห่ง ศักยภาพค่อนข้างสูง 2 แห่ง และศักยภาพปานกลาง 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 8 แห่ง ได้แก่ พระราชวังไกลกังวล หาดหัวหิน เขาไกรลาศ เขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ หาดเขาเต่า อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด และ ถ้ำไก่อลั่น แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้แม้ว่าจะมีศักยภาพสูงเมื่อเทียบกับภายในจังหวัด แต่ถ้าเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันของจังหวัดอื่น โดยเฉพาะหัตถยาฯ ยังนับว่าค้อยกว่ามากในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการ รวมทั้งความนิยม ฉะนั้นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้แก่

แสดง : ขัอเสนอแนะการจัดแบ่งแหล่ง
 ท้องเที่ยวเพื่อการพัฒนาของ
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สัญลักษณ์ :

- กลุ่มพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตอนบน
- กลุ่มพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตอนกลาง
- กลุ่มพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตอนล่าง
- แหล่งท่องเที่ยวหลัก
- แหล่งท่องเที่ยวรอง
- แหล่งท่องเที่ยวเสริม

จังหวัดชุมพร

- กำหนดให้หาดหัวหิน และเขาตะเกียบเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก
ของกลุ่ม โดยมีอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวรองและแห่งอื่น ๆ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม

- ศึกษาและจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับหาดหัวหินควบ
คู่กับหาชะอำอย่างเร่งด่วนเพื่อรับกับการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยให้เทศบาล
ตำบลหัวหินร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่จะทำการศึกษาและจัดทำแผนหลักที่
หัวหินนี้อยู่แล้วด้วยการจัดทำแผนการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลควบคู่ไปด้วยเพื่อที่จะนำแผนหลัก
การท่องเที่ยวของหัวหินบรรจุรวมเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ที่ดินของเทศบาลด้วย

- การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยววนั้น จะแบ่งออกเป็น 2
ลักษณะ คือ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรองนั้นจะพัฒนาให้เป็นบริเวณ
จุดพักค้างคืนของนักท่องเที่ยว โดยจะให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักที่หาดหัวหินและเขาตะเกียบ
และนักท่องเที่ยวส่วนน้อยเท่านั้นที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด ฉะนั้นการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวหลักนั้น จะมุ่งที่การปรับปรุงและขยายโรงแรมและที่พักของนักท่องเที่ยว
ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการลงทุนในกิจกรรมเสริม เช่น ร้านอาหาร
ร้านขายของที่ระลึก สถานบันเทิงเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักในแหล่งท่องเที่ยว
เนื่องจากมีกิจกรรมในเวลากลางคืนอันจะเป็นสิ่งที่ทำรายได้ให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น แต่ทั้งนี้
จะต้องอยู่ในขนาดและลักษณะที่ไม่ขัดและทำลายสภาพความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว
และสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวม ส่วนอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดนั้น เนื่องจากมี
ความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวไม่สูงนัก จึงควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมา
พักในเขตอุทยานด้วยจำนวนบ้านพักและสถานที่กางเต็นท์อย่างในปัจจุบันนับว่าเป็นมาตรการ
ที่เหมาะสมแล้วแต่จะมุ่งปรับปรุงด้านบริการ เช่น การจัดเรือบริการล่องแม่น้ำ จัด
รถยนต์รับส่งนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว เป็นต้น และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเสริม
อื่น ๆ นั้นจะมุ่งปรับปรุงที่การบริการพื้นฐานเท่านั้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแวะพัก มิได้
มีการค้างแรม เช่น การปรับปรุงห้องน้ำให้สะอาด เพียงพอ การจัดทำป้ายบอกทาง
หรือแผงขายอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

- บรรจุหลักสูตรด้านการโรงแรมในโรงเรียนพาณิชย์ในหัวหินเพื่อผลิตบุคคลากรที่มีความชำนาญด้านนี้ให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในเขตหัวหินเองและเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการท่องเที่ยวเขตอื่น ๆ ในอนาคต และทั้งนี้อาจจะขอความร่วมมือจาก ททท. ในการกำหนดหลักสูตรและผู้ฝึกสอนให้ด้วย

- ส่งเสริมหัตถกรรม เช่น การผลิต "ผ้าไหมหัตถ์" หรือของที่ระลึกอื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์จากทะเล หรือเครื่องใช้ที่ทำจากเปลือกหอย เป็นต้น โดยมีคุณภาพทั้งการออกแบบและประโยชน์ใช้สอยสนองตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินในท้องถิ่นมากขึ้น

- การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ สำหรับประชาชนในท้องถิ่นที่จะมีผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงระบบน้ำประปา การติดตั้งระบบโทรพิมพ์ (Telex) เป็นต้น ควรจะชักจูงให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากกิจการการท่องเที่ยวรายใหญ่ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร มีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้ทางราชการหรือเทศบาลสามารถลดการลงทุนและขยายพื้นที่บริการให้กว้างขึ้นได้

- ทำความเข้าใจแก่บุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นคนในท้องถิ่น พ่อค้าหรือ นักท่องเที่ยวเองให้ตระหนักและร่วมมือในการรักษาสภาพความเป็นธรรมชาติและความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว

5.2.5.2 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตอนกลางของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 8 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 3 แห่ง คือ เขาช่องกระจก อ่าวประจวบ และร้านขายน้ำค้าง ศักยภาพค่อนข้างสูง 3 แห่ง คือ อ่าวมะนาว วนอุทยานน้ำตกห้วยยาง และหาควนกร และศักยภาพต่ำ 2 แห่ง คือ วัดหลวงพ่อในกุฎี และวัดถ้ำเขาน้อย แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่แม้จะมีศักยภาพสูงพอสมควร แต่ในด้านความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ได้แก่

- กำหนดให้เขาช่องกระจก และอ่าวประจวบฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยว

หลักของกลุ่ม โดยมีวนอุทยานน้ำตกห้วยยางและร้านขายน้ำผึ้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวรอง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เหลือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม

- การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวก็จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือพัฒนาและส่งเสริมสถานที่พักและกิจกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหลักเท่านั้น นักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะให้พักในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงต้องปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในบริเวณให้พร้อมไม่ว่าจะเป็นระบบน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท เป็นต้น เพื่อเป็นการชักจูงให้เกิดการลงทุนด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ขึ้น ส่วนในแหล่งท่องเที่ยวรองและเสริมนั้นจะเพียงปรับปรุงสิ่งบริการพื้นฐานเพื่อให้เป็นสถานที่แวะพักของนักท่องเที่ยวเท่านั้น เช่นมีห้องน้ำเพียงพอลและมาตรฐาน มีพิงชายอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาด มีความปลอดภัยในพื้นที่สูง เป็นต้น

- ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น เส้นทางคมนาคมจากถนนเพชรเกษมแยกไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสองข้างทางเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในปัจจุบัน เช่น แยกไปสู่ น้ำตกห้วยยาง วัดถ้ำเขาน้อย หาดวนกร เป็นต้น ควรมีการปรับสภาพเพื่อให้อยู่ในระดับใช้การได้ดี แต่ทั้งนี้ลำดับความสำคัญก่อนหลังจะต้องพิจารณาจากปัญหาและความจำเป็นของประชาชนในพื้นที่เป็นอันดับแรก

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อเป็นของฝากแก่นักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีร้านขายน้ำผึ้งเป็นแหล่งผลิตสินค้าจากน้ำผึ้งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในปัจจุบัน จึงควรจะพัฒนาด้วยการดัดแปลงและผลิตสินค้าจากน้ำผึ้งที่สามารถเก็บรักษาได้นานวันและมุ่งในด้านการประชาสัมพันธ์ทั้งต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งและกับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่นการจัดสัปดาห์ผู้เลี้ยงผึ้งขึ้น ให้มีการประกวดแข่งขันในการผลิตน้ำผึ้ง และมีผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้งขายให้แก่ผู้มาเที่ยวชม เป็นต้น เพื่อเพิ่มความนิยมและเป็นที่รู้จักกันให้มากกว่าในปัจจุบัน

- การอนุรักษ์สภาพความสวยงามและความเป็นธรรมชาติสำหรับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ควรให้ความสนใจแก่อ่าวประจวบ เขาช่องกระจก วนอุทยานน้ำตกห้วยยาง เป็นพิเศษ โดยจัดทำและประกาศใช้แผนการใช้ที่ดินหรือ

ตั้งเมืองรวมในเขตเทศบาล และเร่งรัดให้หยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่าในบริเวณทิวเขาตะนาวศรีให้ได้ผล เพื่อสงวนต้นน้ำลำธารของจังหวัดไว้และเป็นผลดีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยทางอ้อม

5.2.5.3 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มนี้มีแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 17 แห่ง แต่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางมากที่สุดถึง 10 แห่ง ได้แก่ หาดแหลมกุ่ม หาดทรายแก้ว หาดหนองมงคล หาดคอนสำราญ บ่อทราย อ่าวเทียน อ่าวบ่อทองหลาง หาดฝั่งแดง หาดบางเปิด และเกาะทะลุ เกาะสิงห์ เกาะสังข์ ที่เหลือเป็นแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพค่อนข้างสูง 2 แห่ง คือ ถ้ำเขาม้าร้องและอ่าวแม่รำพึง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำอีก 5 แห่ง คือ น้ำตกเขาล้าน น้ำตกหนองหอย น้ำตกวังไทร ถ้ำถ่อน และถ้ำคีรีวงศ์ แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ขาดแคลนในค่านีสถานบริการและโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ อย่างมาก ฉะนั้นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ ได้แก่

- กำหนดให้อ่าวแม่รำพึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของกลุ่ม โดยมีถ้ำเขาม้าร้อง และเกาะทะลุ เกาะสิงห์ เกาะสังข์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวรอง และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เหลือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ควรจะเน้นรูปแบบที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติมากที่สุดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการสัมผัสกับความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์และเป็นการประหยัดเงินค่าลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ด้วย ฉะนั้นในบริเวณอ่าวแม่รำพึงจะให้มีการปรับปรุงในด้านที่พักให้เพียงพอกับความต้องการเท่านั้นเพื่อเป็นแหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนในพื้นที่นี้ และให้มีเพียงนักท่องเที่ยวส่วนน้อยเท่านั้นที่อาจไปพักบนเกาะทะลุ แต่ลักษณะและรูปแบบของที่พักควรกำหนดให้มีความสอดคล้องและใช้วัสดุในท้องถิ่นให้มากที่สุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็เพียงพัฒนาคาน้ำบริการพื้นฐาน เช่น บ้ายบ่อทอง ห้องน้ำ เท่านั้นแต่เป้าหมายสำคัญจะอยู่ที่การอนุรักษ์สภาพให้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดและมีความเป็นธรรมชาติมากที่สุดเพื่อเตรียมไว้สำหรับการพัฒนาในขั้นต่อไปในอนาคตระยะยาว

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณนี้ควรให้ความสนใจในด้านแหล่งน้ำบนดินและใต้ดินในบริเวณอ่าวแม่รำพึง เพื่อให้มีการพัฒนาค้นระบบน้ำประปาอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ระบบโทรศัพท์ก็ควรจะมีชุมสายในบริเวณนี้ด้วย ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ควรให้ความสนใจที่สภาพถนนและการเข้าถึงเป็นอันดับแรก ซึ่งโครงการคมนาคมในพื้นที่นี้เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนขนาดใหญ่อันจะเป็นศูนย์กลางการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวในอนาคตระยะยาว

6 ข้อเสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยว

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในระหว่างเส้นทางที่จะเดินทางจากกรุงเทพฯมาสู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งในจังหวัดใกล้เคียงในภาคตะวันตก การเสนอแนะเส้นทางการเดินทางที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงจะนำแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเหล่านั้นมาร่วมพิจารณาด้วยเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทาง

การเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯมาสู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วยเส้นทางที่สะดวกที่สุดจะสามารถทำได้สองทาง คือ ใช้ถนนเพชรเกษม (ทางหลวงแผ่นดินสาย 4) โดยตลอดซึ่งจะผ่านจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี ก่อนที่จะเข้าสู่จังหวัดประจวบฯ หรือจะเลือกใช้ถนนสายธนบุรี-ปากท่อซึ่งจะผ่านจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และมาบรรจบกับถนนเพชรเกษมที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และเข้าสู่จังหวัดเพชรบุรีก่อนที่จะเข้าสู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฉะนั้นระหว่างเส้นทางทั้งสองสายจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและไม่ห่างจากเส้นทางการเดินทางหลักมากนัก ได้แก่

1. สวนสามพราน ในจังหวัดนครปฐม เป็นสวนของเอกชนที่ได้รับการจัดตั้งสถานที่ไว้สวยงาม ภายในมีร้านอาหารและโรงแรม และยังมีโชว์ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้ชมในตอนบ่ายอีกด้วย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯประมาณ 32 กม. บนถนนเพชรเกษม

2. ร้านขายผลไม้จากนครเขื่อนขันธ์ ในจังหวัดนครปฐม อยู่ริมถนนเพชรเกษม เชื่อมกับทางเข้าสวนสามพราน มีร้านขายผลไม้สดนา ๆ ชนิดอยู่มากมาย นักท่องเที่ยวสามารถแวะพักดื่มน้ำมะพร้าวและซื้อผลไม้สดได้ในคุณภาพและราคาพอสมควร

3. พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นสัญลักษณ์อันยิ่งใหญ่อยู่ใจกลางเมืองนครปฐมที่ได้รับความนับถือและศรัทธาจากพุทธศาสนิกชนทั่วไปอย่างมาก นักท่องเที่ยวจำนวนมากจะแวะนมัสการพระปฐมเจดีย์นี้ เมื่อผ่านจังหวัดนครปฐม

4. ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ในจังหวัดราชบุรี เป็นตลาดที่ชาวท้องถิ่นทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าประเภทพืชผักผลไม้กัน ซึ่งแสดงถึงวิถีความเป็นอยู่ของชาวท้องถิ่นนั้น เป็นบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจอย่างมาก

5. นาเกลือ ในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นผืนนาเกลือขนาดใหญ่อยู่สองข้างถนนสายธนบุรี-ปากท่อช่วงก่อนที่จะถึงสามแยกวังมะนาวเล็กน้อย เป็นบริเวณที่สภาพภูมิทัศน์สวยงามแปลกตาอีกลักษณะหนึ่ง นักท่องเที่ยวมักนิยมแวะชมและถ่ายรูปในช่วงพระอาทิตย์ขึ้นและตก

6. เขาวัง เขาหลวง และร้านขายขนมในตัวเมืองเพชรบุรี เป็นบริเวณที่มีโบราณสถานที่น่าสนใจของจังหวัดเพชรบุรี นักท่องเที่ยวจำนวนมากจะแวะชมโบราณสถานและซื้อขนมในบริเวณใกล้เคียงนั้น

ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถทำได้ทั้งแบบไปเช้า-เย็นกลับ และประเภทพักอยู่นานหลายวัน และจากข้อจำกัดด้านเวลานี้เอง ในที่นี่จะขอเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยว 3 ลักษณะ คือ แบบไปเช้าเย็นกลับ แบบพักวันสุดท้าย และแบบการท่องเที่ยวในช่วงพักร้อนประจำปี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 การเดินทางแบบไปเช้า-เย็นกลับ (แผนภูมิ 7.2)

การเดินทางท่องเที่ยวลักษณะนี้เนื่องจากมีเวลาจำกัด จึงควรออกเดินทางจากกรุงเทพฯตั้งแต่เช้า ในกรณีที่เลือกจะเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จังหวัดเดียวจะสามารถมาถึงหัวหินในเวลาสายและใช้เวลาท่องเที่ยวในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวคอนบนของจังหวัดได้อย่างเพียงพอ จนกระทั่งบ่ายจัด ๆ จึงเริ่มเดินทางกลับได้ แต่ในกรณีที่เลือกจะแวะในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอื่นตัวขาก็สามารถทำได้ 2-3 แห่ง คือออกจากกรุงเทพฯตั้งแต่เช้าโดยให้ถนนธนบุรี-ปากท่อเพื่อจะได้ชมภูมิทัศน์ของนาเกลือของจังหวัดสมุทรสงคราม และเดินทางต่อมาถึงหัวหินและเที่ยวชมในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงจนถึงเวลาบ่าย

จึงเดินทางกลับ ระหว่างทางจะสามารถแวะที่ตัวเมืองเพชรบุรีเพื่อแวะชมเขาวิ้งและซื้อขนม
 ด้วยเวลาประมาณครึ่งชั่วโมงได้ จากนั้นจึงมุ่งหน้ากลับกรุงเทพฯ

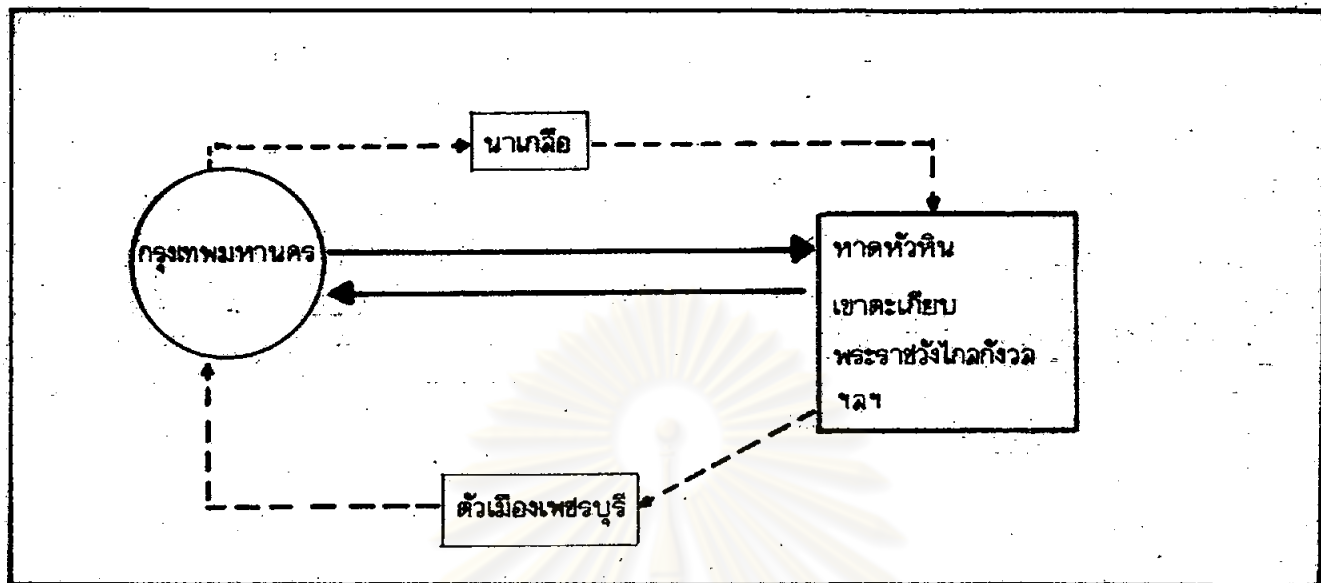
6.2 การเดินทางแบบวันหยุดสุดสัปดาห์

การเดินทางในลักษณะนี้จะใช้เวลา 2 วัน 1 คืน หรือ 3 วัน 2 คืนหากมี
 วันหยุดราชการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งวัน การเดินทางลักษณะนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท
 ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ เส้นทางหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจในด้าน
 ประเพณีและวัฒนธรรมด้วยนอกเหนือจากต้องการชมธรรมชาติ (ก) และอีกเส้นทางหนึ่งสำหรับ
 นักท่องเที่ยวที่ต้องการจะขึ้นชมกับธรรมชาติเพียงอย่างเดียว (ข)

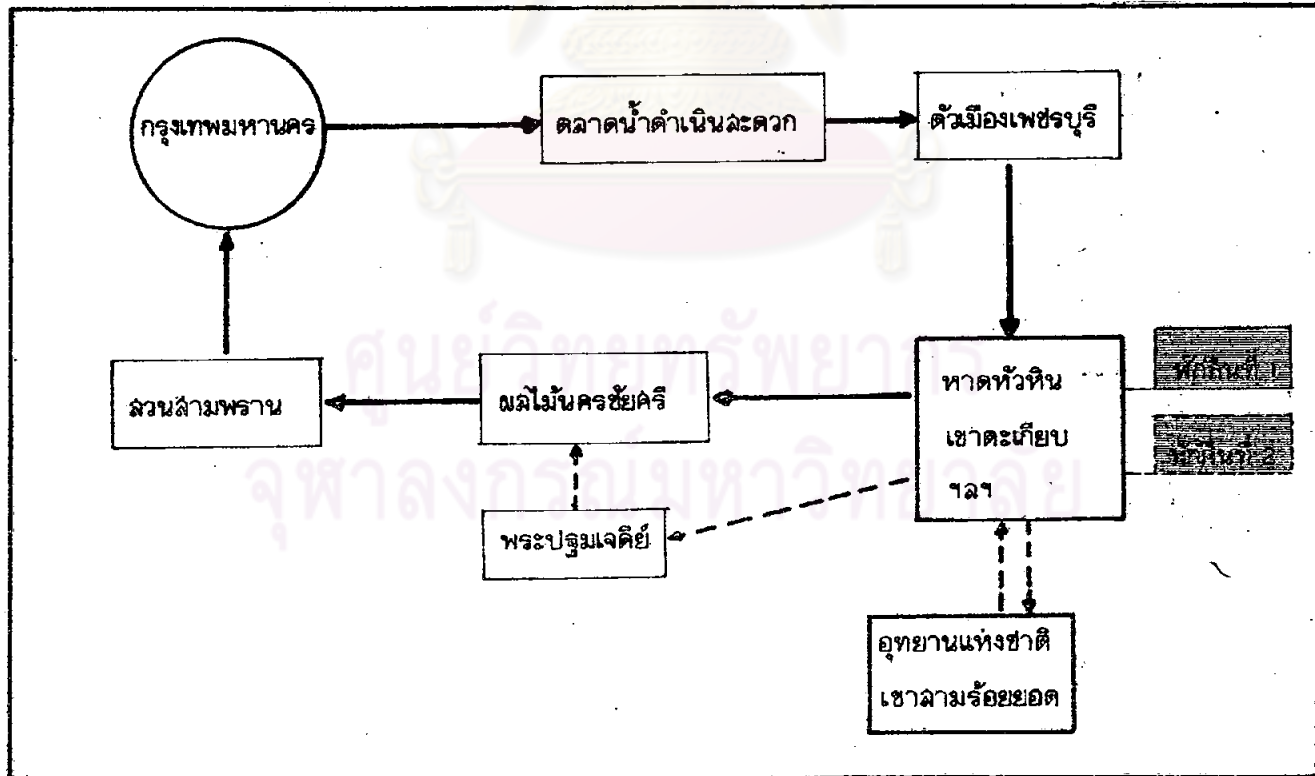
สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านวัฒนธรรมด้วยนั้น ควรจะออกเดินทางจาก
 กรุงเทพฯ ตั้งแต่เช้า จะสามารถมาถึงตลาดน้ำดำเนินสะดวกได้ในเวลาสาย ชมตลาดน้ำ
 และรับประทานอาหารกลางวันในตลาดน้ำจึงเริ่มเดินทางต่อมาแวะที่ตัวเมืองเพชรบุรีขึ้นชม
 เขาวิ้งและเขาหลวงจนกระทั่งบ่ายจึงเดินทางมาถึงและพักที่หาดหัวหิน วันรุ่งขึ้นทั้งวันจะ
 ใช้เวลาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงจนกระทั่งหลังอาหารเที่ยงจึงเริ่มเดินทางกลับ
 และสามารถแวะซื้อขนมในตัวเมืองเพชรบุรีได้ และควรที่จะเลือกเดินทางกลับด้วยถนนเพชร-
 เกษมจะสามารถแวะซื้อ ผลไม้จากนครชัยศรีและเข้าชมการแสดงในส่วนสามพรานได้ก่อน
 ที่จะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ (แผนภูมิ 7.3)

และหากมีเวลาเป็น 3 วัน 2 คืน การเดินทางในวัยแรกจะเหมือนกับ
 แบบ 2 วัน 1 คืน แต่พอรุ่งเช้าวันที่ 2 จะเดินทางไปเที่ยวถึงอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อย-
 ยอด และเดินทางกลับมามากางที่หาดหัวหินในตอนเย็น จนรุ่งขึ้นวันที่ 3 จึงเที่ยวในบริเวณ
 ใกล้เคียง และเริ่มออกเดินทางจากหัวหินหลังอาหารกลางวัน และแวะนมัสการพระปฐมเจดีย์
 ที่ผลไม้จากนครชัยศรี และชมการแสดงศิลปะไทยที่สวนสามพรานก่อนเดินทางถึงกรุงเทพฯ.

ส่วนเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการขึ้นชมกับธรรมชาติอย่างเดียว
 นั้นก็สามารถออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ตั้งแต่เช้าจะมาถึงอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด
 เวลาประมาณ 13.00 น. จึงใช้เวลาช่วงบ่ายท่องเที่ยวในเขตอุทยานจนกระทั่งเวลา

แผนภูมิ 7.2 การเดินทางแบบไปเช้า-เย็นกลับ

แผนภูมิ 7.3 การเดินทางแบบวันหยุดลู่ลู่ป่าด้าห์ (ก)

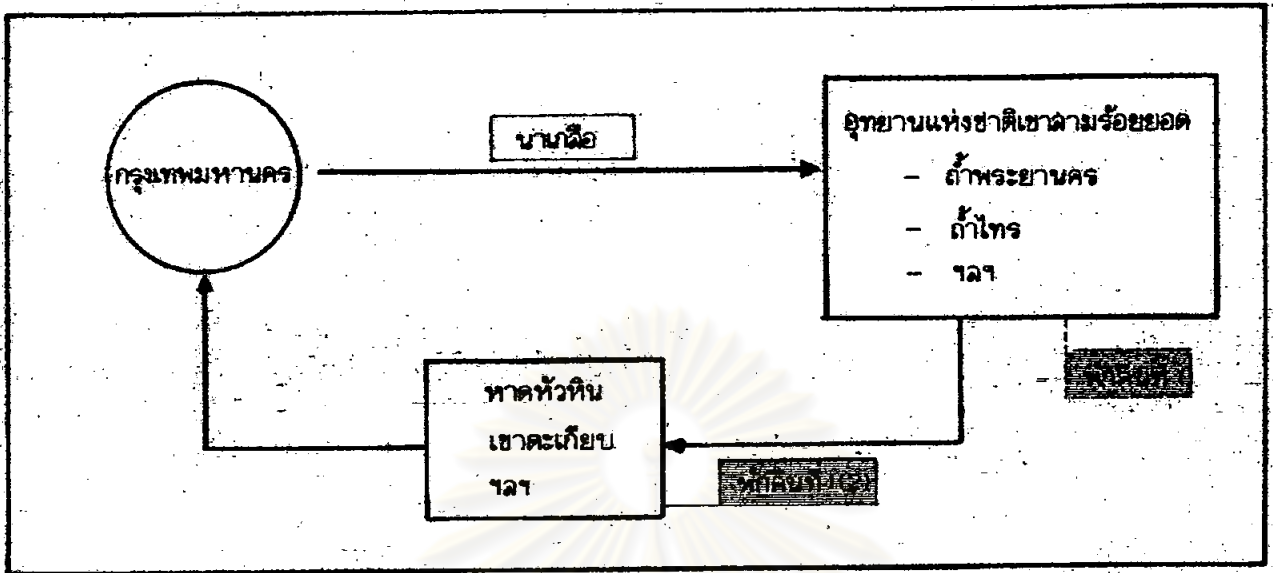
ประมาณ 16.00 น. จึงเริ่มเดินทางกลับมาค้างแรมที่หาดหัวหิน และวันรุ่งขึ้นจึงใช้เวลาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงจนกระทั่งเวลาบ่ายจัดจึงเริ่มเดินทางกลับกรุงเทพฯ และในกรณีที่มีเวลาเพิ่มขึ้นเป็น 3 วัน 2 คืน ก็สามารถที่จะเลือกพักในอุทยานฯ ในคืนแรกได้ และในวันรุ่งขึ้นจึงเดินทางกลับ หาดหัวหินในตอนบ่าย และค้างคืนที่ 2 ที่หาดหัวหินนี้ และวันที่ 3 จึงเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงจนบ่ายจัดจึงเริ่มเดินทางกลับกรุงเทพฯ (แผนภูมิ 7.4)

6.3 การเดินทางแบบการท่องเที่ยวในช่วงพักร้อนประจำปี

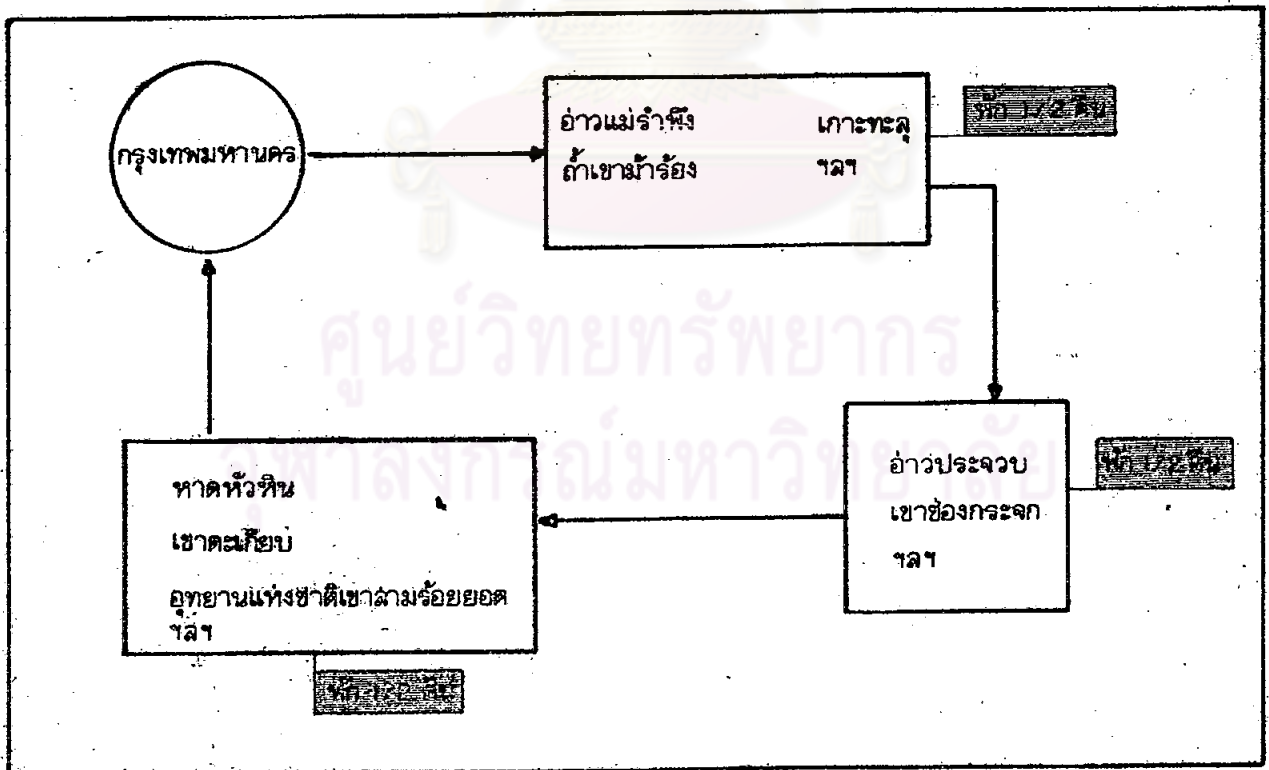
การเดินทางในลักษณะนี้จะใช้เวลาตั้งแต่ 3-4 วันจนถึง 7 วัน ฉะนั้นจึงมีเวลาเพียงพอสำหรับการแวะเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจทั่วจังหวัดได้ โดยเริ่มเดินทางจากกรุงเทพฯ มุ่งหน้าโดยตรงสู่แหล่งท่องเที่ยวตอนใต้ของจังหวัดและพักที่อ่าวแม่รำพึง 1 คืนและที่เกาะทะลุ 1 คืน หลังจากที่เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ทั่วแล้วจึงย้อนกลับขึ้นมาพักที่อ่าวประจวบอีก 1-2 คืนเพื่อแวะชมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มตอนกลางของจังหวัด จากนั้นจึงย้อนขึ้นมาพักที่อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด 1 คืน และที่หาดหัวหินอีก 1 คืน จึงเดินทางกลับกรุงเทพฯ (แผนภูมิ 7.5)

แต่ในกรณีที่มีเวลาเพียง 3-4 วันเท่านั้นก็สามารถลดวันพักในจุดแวะพักลากกลุ่มละ 2 คืนเหลือเพียงกลุ่มละ 1 คืนและลดสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงลงก็จะสามารถเยือนสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ทั่วเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 7.4 การเดินทางแบบวันหยุดสุดสัปดาห์ (ข)

แผนภูมิ 7.5 การเดินทางในช่วงพักรื้อประจำปี